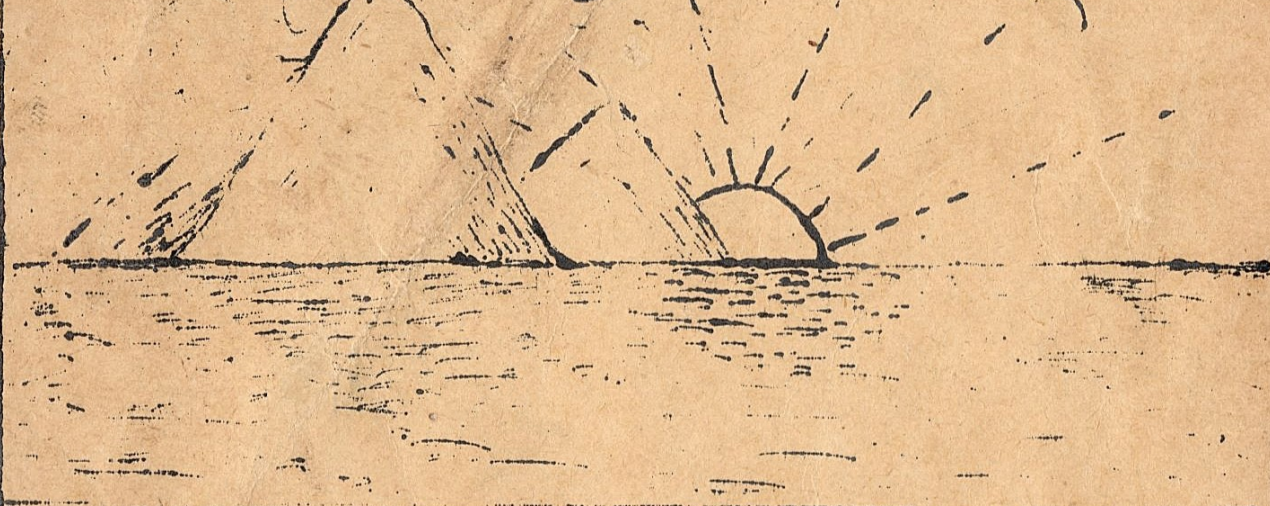

KAJAK

N: 1

Märts 1936a.

Wäljaandja
Järwakandi Hariduse Seltsi
õpiring "Walgus"

SISU:

Saateks // Käed kül-
ge // Öpiring wabahari-
dus töö wahendina //
Eestlane // Pilk taga -
si õpiring "Walgus'e"
tegewusele // Wanaema -
le // Wangid // Lahku-
mine // Hinnakem roh -
kem maaelu // Mälestus
// Pidupäew // Jaani -
ussike // Igatsus tal-
we järele // Lõpuks
tants // Kewade ootel
// Teadaanne //.

Kajak

Nr. 1

Märtsil 1936 a.

Nr. 1

S A A T E K S .

Inimwaim on otsisklew. Ei möödu hetke, mil teadwusel olles ei töötaks meie mõte. Püütakse järjest nii waimlise kui ka materjaalse hüwangu poole. Kuid see kõik nõuab raskuste wõitmist. See nõuab püsiwat tööd ja tahtet.

Tänapäewal oldakse harjunud hindama suuremalt jaolt ainult tulemusi. Kuid kas on see õige? Oige hinnangu saaksime wast siis, kui wõtame ka arwesse tingimusi, olukorda, milles tulemusi saawutatakse.

Kui käesolewa ajakirja esimese numbriga astume lugeja ette, siis on meid selleks tõuganud õpiringi töö mitmekesistamise eesmärk ja õpiringi harjutuslik iseloom. Ajakiri on seks mõeldud, et õpiringlaseid saaksid ka kirjalikku eneseawaldust arendada. Õpiringi koosolekutel wõtame küll sõna igakülgselt, kuid kirjalik eneseawaldus jääb seal siiski tahaplaanile. Ometi on ju kirjalik awaldus worm wäärtuslikum, kuna siin on wõimalik mõtet wiimistleda.

Loodame lugejalt sellepärast häätahtlikku suhtumist ajakirjasse, arwesse wõttes tema arendus-harjutuslikku iseloomu.

Samuti loodame, et iga õpiringlane wõtab ajakirjale kaastöö tegemisest intensiivsemalt osa, sest mida suurem on kaastööliste pere seda sisukam ja mitmekülgssem ajakiri tuleb. Muidugi on seks paljudel aega wähe, kuid hää tahtmise juures saab kõigist üle. - Meie hüüdsõnaks olgu: "Per astra ad aspera!" - läbi raskuste tähtede poole.-

TOIMETUS .

KÄED KÜLGE !

Käed külge! Olgu tööks meil tahe !
Tööd tehkem rõõmsalt, wõtkem wedu.
Töös tulewik - me pant ja edu,
Töös tõusu tee meil paremale lähe.

Käed külge! Olgu tööks mis tahes.
Ei saa me tõkkeid wälti nõuga,
Me wõidame need wapralt jõuga -
Meil mõistust, jõudu kätes kahes.

Käed külge! Kergeks saab nii raskem,
Waid nauti saawutuste rõõmu
Ja tunda tehtust uhkus sõõmu .

Käed külge, edasi ! Me hüüe .
Wiib ühine meid tahe püüe,
Ning är'me ainult järgi laskem.

R a d a Elmet

ÕPIRING WABA HARIDUSTÖÖ WAHENDINA .

Ühine waba isetegewus! See on alusmüüriks wabaharidustöö tähtsamale wormile - õpiringile. Töö õpiringis on nii painduw, et seda hõlpsasti wõib korraldada ka erinewamate kohaolude järgi, ainult kui leidub grupp inimesi, kes soowivad ja tahawad ühiselt koos käia, et ühiselt arutada ja õppida midagi.

Olgu inimene saanud nii hea wõi halwa hariduse kui tahes, ikkagi on õpiringil täita o m a ülesanne. Kool on koht, kus inimene paneb oma teadmistele nurgakiwid, saab oma arenemisele n.n. alusmüüri, mille peale tuleb rajada ja rajataksegi edaspidine ehitus. Kahjuks rõhuwal enamusel meie seast langeb kooliuks just enne kinni, kui meie seda, mis seal õpetatud, täie teadwusega oskame hinnata. Ainult osal on wõimalus minna edasi õppima. Tõsi, sellel kriitilisel ajajärgul ei tunne igauks lahkumisel kuigi suurt walu, sest selles eas ei ole just kõige paremat õppimise tahet. Hiljem, 16 - 17

wanuserelt, kui algavad teatawad seisukoha wõtmised, kui tekiwada maailmawaatelised probleemid, siis ollakse üksi ja abitu. Ajahamba häwitawal mõjul hakkab ununema ka kõik see, mis koolis õpitud. Ei suuda ju alg-ega täienduskoolid, olgu need nii täiuslikud kui tahes, ikkagi warustada teadmistega kogu eluks-ajaks. Ei saa sääl ikkagi käsitada küsimusi, mille kohta puudub selle ealistel lastel arusaamine.

Igast koolilõpetanud noorest saab hiljem täieõiguslik wabariigi kodanik, kes peab suutma wastu panna elutormidele, -kes määrab oma seisukohawõtmisega rahwa ja riigi saatust, ning oma hääleõigusega wõtab osa wabariigi walitsemisest. Kes annab talle selleks teadmisi? Igaüks wõib hiljem sattuda juhtima keeruliseks kujunenud ja mitmekülgseid teadmisi nõudwat omawalitsuse aparati. Kust saab ta selleks teadmisi ja kogemusi?

Kes tahab elus edasi jõuda, kes täie teadwusega suhtuda elus ettetulewaisse muudatustesse, kes tahab end leida eriti tänapäewa kiirelt arenewais teaduse, tehnika ja ühiskondlikkude waadete arenemiswoolus, peab end alatasa täiendama enesearendamise teel. Elu on wõistlus, kus peal on alati tasakaalukas arenenud mõistus. Usun, et keegi ei taha jääda teiste jalge alla, - seepärast, pea püsti ja edasi! Ei tohi kunagi jätta enda arendamist seisma, see on juba tagurpidi minek: sest et teised sel ajal edasi lähewad ja paigalpüsija jääb alati edasiminejast maha.

Iseõppimise teel kodus suudetakse väga palju ära õppida, kuid kunagi ei suudeta raamatute kaudu end seltskondlikult kaswatada. Wõidakse küll selles suhtes tuupida hulk reegleid sõna-sõnalt pähe, kuid kui minnakse seltskonda, siis ollakse ikkagi nii nurgeline ja kohmakas kui puuhobune, mille üle ei saa kõige parema tahtmise juures hoiduda muigamast. On väga palju juhu-seid elus, kus waimliselt küllalt arenenud mees jääb warju mõne kerge kaaluga, kuid seltskondlikult lihwitud mehe ees. Seltskondlik kaswatus on väga tähtis tegur elus, mille peale iga noor peab tõsisist tähelpanu pöörama.

Wabaharidustöö worme on mitmesuguseid. Kuid lihtsam ja painduwam on õpiring. Peale oma õpeülesande ta hoolitseb ka oma liikmete seltskondliku kaswatuse eest. Inimesed käiwad sääl koos, harjutawad end teiste ees esinema, õpiwad omi mõtteid kaitsma, samuti teiste omi

põhjalikult kaaluma j.n.e. ja see kõik sünnib õpitawa õpeaine kulul. Nii lüüakse kaks kärbest ühe hoobiga. Nii õpitakse üksteisega läbi käima ja kulub nii mõnigi teraw nurk ja tasaneb auk, ning ollaksegi wiimaks küps seltskonnategelase nime kandma.

Inimestel on sageli tahtmist, neil on kõrgewäärtuslisi arenemise võimalusi, mida ei suudeta liikuma panna. Igapäewane elu ja ka puudulik kaswatus on nad teinud tagasihoidlikuks, nad ei julge suudgi lahti teha, kartes et teised hakkawad naerma j.n.e. Üpiring peab olema koht, kus peab saama sarnane kodune õhkkond, kus kõik julgeksid oma mõtteid awalikus korras awaldada, keegi ei tohi ega mõtlegi säääl teist naerda. Juhtlause olgu: Kus näed wiga laita, seal mine ja aita. See arendab ja kaswatab kõige päält seesmist inimest, muidugi omatakse ka teadmisi. Inimesed keda õppetegewus on hakanud huwitama, hoiduwad alawäärtuslikest ja kahjulikest lõbudest, kuna isetegewusest saadud rõõm, waidlusist tekkiw eluwus ja mugaw kooskäimine neile tundub palju wäärtuslikum. Isetegewus loob töö rõõmu ja seob inimesi tööga, õpetab armastama tööd, mõistma selle mõtet ja wäärtust. Tugewamate energia toetab nõrgemate tahet. Nii teostub põhimõte, - rahwa hääks rahwa enese kaudu.

A.J.

E E S T L A N E .

Olgu kindel kõikumata
eestlase meel.
Sammu julgelt wankumata
õiglasel teel.

Hoiä alles oma wahwust,
et ei wõõras wõim
segada saa sinu rahwust,
mõni teine hõim.

Hoidku kõrgel Eesti lippu
iga eestlane.
Ta on wiind' meid wõidu tippu -
wabadusele .

Sootuluke.

PILK TAGASI ÕPIRING "WALGUS'ES" TEGEWUSELE .

Õpiringi asutamise mõte sai alguse 1933a. sügisel Järwakandi Uuemõisa asunduses, kui oli seltskond külanoori koos pühapäeva õhtut mööda saatmas.

Harilikult sügisel, peale suwist puhkus-waheajaga, algab seltskonnategewuses uus hooaeg. Siis tehakse mitmesuguseid kawatsusi ja harutatakse uusi tegewuse võimalusi. Sel sügisel eriti oli püewakorral õpperingide küsimus. Möödunud talwel juba tegutseski Järwakandi Hariduse Seltsi juures seltskondliku kaswatuse õpiring. See uuetüübiline haridusworm oli väga huwitaw. Nii koos juttu westes jõudsime lõpuks üksmeelsele arwamusele, et ei ole otstarbekohane oma aega kasutult klunkritel ja küla "pilliloosidel" raisata, waid selle asemel peaks midagi kasulikku tegema, -millest wõib midagi õppida: sest noorelt peab külwama, et wanal oleks lõigata. Täiesti üksmeelselt otsustati asutada kodukülla õpiring.

Nädal aega hiljem oligi õpiringi asutamise koosolek koos. Tulnud oli kõik küla arenew-noorsugu, kõik tahtsid jõudu mööda kaasa töötada. Küsimus otsustati üksmeelselt jaatawalt. Juhatusesse waliti prl. Elwine Tomingas ja hrad Bernhard Almann ja Arkadi Jaanus, juhatusse asukohaks määrati Järwakandi Uuemõisa asundus. Et mitte une seltskondliku rühmitusega kohalikku seltskonnaelu killustada, sellepärast otsustati töötada wana ja teenelise seltsi, Järwakandi Hariduse Seltsi juures. Et J. H. Seltsi juurde wõib ka teisi õpiringe tekkida ja seeläbi õpiringil raske on kirjawahetust pidada, siis waliti õpiringile nimeks "W a l g u s".

Esimesel aastal otsustati talumajapidamise korrastamist õppida. Wastawad õpperaamatud saadi Eesti Haridusliidu laenuraamatukogust. Koosolekuid peeti õpiringi liikmete kodudes. Koosolekuist osawõtt oli elaw. Esialgu ei tahtnud sõnawõtmine hästi edeneda, katsetati kirjalike küsimustega, kuid warsti kaswas julgus esinemiseks ja see metod wisati kolikambri.

Kewadel tegewusaasta lõpul õppisid õpiringi liikmed omal käel ära 3-waatuslise komöödia, ning kandsid selle Järwakandi Rahwamajas enda poolt korraldatawal pool

ette. Sellest näidendist saadik on nii mõnigi uus, seni-tundmata tegelane kerkinud rahvamajas lavale.

Teisel s.o. 1934/35. tegevusaastal hakati õppima selts-kondlikke kombeid. Õpiringi juhatus valiti endises koos-seisus tagasi. Otsustati võtta osa Eesti Haridusliidu poolt korraldatavast õpiringide vahelisest töövõistlusest. Töökoosolekuid peeti endises korras. Tagajärjeks oli see, et ülemaalisel võistlusel tunnustati õpingis tehtud töö II auhinna vääriliseks. Kui arvesse võtta tingimusi milles õpingil tuli töötada, siis võib sellele edule küllalt tähelepanu pöörata. Lähemad andmed ja motiivid töövõistluse üle on trükitud ajakirjas "Areng" Nr. 7/8 1935. a. Auhiinnaks annetati õpingile vastav diplom ja kirjandust. Kevadel, tegevusaasta lõpul õpiti jällegi 4. vaatusline näidend / Ki Vissuverest /, mille lavastas Järvakandi H/seltsi näitejuht J. Orumaa. Näidend kanti ette Järvakandi- ja Harju-Kabala rahvamajades.

Käesoleval 1935/36. tegevusaastal õpiring muutis oma juhatuse asukohta, mis oli tingitud õpiringi juhataja elukoha muutumisest. Praegune juhatuse asukoht on Jär-vakandi rahvamaja juures. Samuti peetakse nüüd kõik töökoosolekud Järvakandi rahvamajas. Juurde on tulnud ka suur osa uusi liikmeid. Endistest liigetest ei võta osa õpiringi tegevusest kauge maa tõttu mõned, kuna osa on elu siia-sinna laiali pillanud. Üldiselt on liikmete arv s. a. siiski 30% võrra suurenenud. Senine tegevus on kannud väga head vilja. Juhatusse kuuluvad käesoleval aastal pr. Ilse Kõiv ja hrad. Verner Kõiv ja Arkadi Jaanus.

Nüüd üle kahe tegevusrikka aasta kord pilku tagasi heites senisele tegevusele, paistab sealt hulk tublit tööd, mida on saavutatud üksmeelse ennastohverdava tege-vusega. - Oli meeliülendavaid ja oli ka raskeid silma-pilke, kuid kõigist on saadud üle. Lehvigu kõrgel see võidulipp! Ei kahetse keegi neid tunde mida saadeti ühi-selt õppides, harutades ja naljatades mööda. Noorus on aeg, kus inimene peab end karastama ja hankima teadmisi, et pärast suudaks vastupanna elutormidele. Kerkigu iga-sse edasipüüdlikku külanurka õpering!

A.J.

VANAEMALE.

Sa hoolikalt nii juukseid püüad põimi,
Nii vähe jätnud neid sul aoge sääst.
Neid noppind töö ja elumure pääst,
Kui armastaks nad halle hõbedäimi.

Sa elanud, tööd teinud oma aja,
Ning kannud vilja raugemata hool,
On kergem meil ja uuel tõusval sool-
Ei enam ei ole sinult vaja.

Tööst sinu osa mitmevõrra teht
Nüüd meie - noored - tegevuse algel,
Et oleks puhkus paljukäinud jalgel.

Ja ema - vana taluema eht,
Kui tuleb viimne jumalaga jätt
Võid panna rahus rinnale kaks kätt.

Rada Elmet.

VANGID.

Suur mõisa õu, õieti küll koolitalu, ent ikkagi mõi-
sa. Lööb kong. Metalline, kurb helin kajab hommikus
hämarduses. Kogunevad õuele tumedad kogud, vaikselt, sõna-
tult. Juba on neid tosin inimesi. Käratult liiguvad nad
tallide poole, tuues välja hobused, rakendades neid suur-
te plaanvankrite ette. Kes on need vaiksed, sõnatud i-
nimkogud halli-mustatriipu sinelites, süngete, mornide
nägudega? Eemal seisavad veel paar meest üleni mustas
vormiriietuses, tärnid mütsi ees. Need on vangivalvurid
ja nende hoolealused - vangid. Need on mõneaastalise karis-
tusega vekslivõltsijad ja muud sellelaadilised kurjategi-
jad, kes saadetud linnast maale välistöödele.

Alguses tütarlapsed-õpilased kartsid neid pisut, ent

hiljem harjusid. Oli vahest nendega kõnelusigi, kui juhtus kudumisetoas voki või kangasteljel mõni puuosa katki minema. Siis tuli viia parandusele puutöökotta, kus töötasid puutööd oskavad vangid. Siäl polnud juures igakord valvurit ja vahest kipses keelel küsimuski, mida ta on küll teinud kurja, ent taktitunne siiski ei lubanud seda, kartes haavata toa teistest väljatõugatud, sest ta on ikkagi inimene, kellel vast kaugel kodus perekond, lapsed. Vast oli esimene eksimus. Nende vastu oli siiski kaastunnet, kuigi nad olid eksinud seaduse ja kaaskodanikkude vastu.

Vahest saadi ka teada mida keegi oli teinud kurja ja siis langetati otsekohe otsus ta tegude üle. Köögi-keldrisse tagavaraks vedas kartulaid kaunis sümpaatse välimusega umbes kolmekümnetes aastates vang, kes sõendas valvuri mittejuuresolekul kõrgis askelavatele vahest naljagi öelda mis samaga vastati. Kuid oldi ka huvitatud samuti tema süüst ja kusalgilt hangiti teateid mis tõi tütarlastele suure pettumuse: mees oli varas. Oli varastanud kusalgilt kirikust hõbepeekri ja muud väärtuslikku. Tollest ajast, mil seda teada saadi ei rääkinud keegi temaga, ei vaadatud tema poolegi ja isegi kes kis hüüdsid tütarlapsed teda - "Kristuse varas". Teistsugusele süüdlasele oleks vast ikkagi kuidagi andestatud, kuid vargale mitte iialgi.-

Sootuluke.

LAHKUMINE.

Väriseb kurblik akkord,
Üle viiuli keelte.
See oli viimane kord,
Mis jäi igavest meelde.

Kaeblikult nutavad helid
Lõikavad südame.
Ah kui armas sa olid!
Ent nüüd lahkume.

Viimane valulik heli
Kostis viiulilt veel
Seega kõik öeldud oli,
Kuigi vaikis keel.

Sootuluke.

HINNAKEM ROHKEM MAAELO.

Ühiskonnas maarahva all mõistame rahva osa, kes oma tööläbi ühiskonnale produtseerib esimesejärgu tähtsusega tarbeid. Üksikute riikide rahva koosseisud on väga erinevad, olenedes geograafilisest asendist, loodulistest kui ka ühiskondlistest tingimustest.

Eesti rahvas koosneb kahest kolmandikust maa- ja ühest kolmandikust linnarahvast, kuna näiteks Inglise rahva koosseisuga on olukord hoopis vastupidi.

Maarahva elu võrreldes linnarahva eluga tundub meile raskena. Arvatakse: mis sellel linnalasel viga elada. Ükskõik kas ta töötab füüsiliselt või vaimliselt. Kergem on tal igapidi. Nädala lõpul saab ta palga, olgu see siis milline ametnik või töölina tahes ja siis läheb ta kuhu iganes ta tahab - kes teatri või kinno, kes restoraani või mujale. Lõbustused on nii kättesaadavad, igav pole kunagi. Ent mis on maal? Peab töötama põllul ehk muulgi käsitöö alal hommikust vara - hilja õhtuni ja kuigi saadakse tasu, siis pole selliseid kohti kuhu minna lõbutsema nagu vast linnas.

Ent saab ju maalgi raha ja aega surnuks lüüa. Kuid maainimene pole nii kergemeelne. Muidugi ei saa öelda, et maainimeste hulgas poleks selliseid lõbuarmastavaid tüüpe ja ei saa ka seda öelda, et kõik linnalased oleksid kergemeelsed, kuid meie võtame kõike seda üldiselt. Maarahvas suuremalt jaolt on põllupidajad ja kõige tähtsam neile on nende kodukoht kus juba väikse lapsena iga koht ja ese on armsaks saanud. Põllumees omab suuri varandusi mida siiski igal ei ole. Ta omab oma maa, kus suvel lokkavad kuld kollased viljaväljad, kus õitsevatel niitudel söövad ilusad kariloomad. - Ja sügisel tunneb ta rõõmu oma saagirikkast viljapuu aiast. Ta on kui kuningas oma väikeses kuningriigis. Sealjuures omab ta hää tervise ja priske välimuse, mis on kõikidest kõige suurem vara.

Kuid kahjuks peame meie küll ütleva, et seda mis meil maainimesel on ei osata veel hinnata. Kui palju noori kipub isatalust ära linna, sinna tolmusesse, suitsusesse õhku, mis parim vahend meie kurjemale vaenlasele - tiisikusele. Kui sageli kuuleme meie noori kurtmas maal pole

midagi teha. Oi, meil oleks maal nii lõpmata palju teha! Meie loodus, eriti Põhja-Eesti loodus, on hall ja kurb, kuid meie talutütred ja pojad, tehke seda rõõmsaks. Istutage puid ja lilli oma kodu ümber, kuigi see on ka väikene majake. See tagab teile sügavama armastuse kodu vastu, vaid kodukaunistus õpetab tööd armastama ja seda ka tegema. Et midagi ilusat ja armsat luua, seks tuleb tööd teha. Nii ka kodukaunistuse juures, kus näeme vahetult ka oma töö tulemusi. Ja kui meil on kaunit korrastatud kodu, ei meile siis tundu tööväsimumski nii raskena, sest me saame oma kodust vaheldust ja häd puhkust. On ka täiesti ekslik samuti arvata, et ühel bürooametnikul või muul teisel ametnikul on linnas kulda ne põli. Uskuge, see päevast-päeva laua taga istumine, see ühetooniline töö mõjub nii vaimliselt kui füüsiliselt halvasti. Inimene muutub pikapääle vaimliselt huvituks ja kehaliselt kiduraks.

Ükski töö pole siis raske kui selleks virgutab rõõmus meel ja töö eesmärk. Meie ei saa maatöö juures ainult väljud tasuvuse seisukohalt. Muidugi ei saa salata, et töö tasuvusel on oma mõjustav tähtsus, kuid suurima tähtsuse omab see, kui meie oskame leida oma tööle teatud kindla eesmärgi, mille saavutusel või korda saatmisel võime rõõmu tunda. Olgu see siis kas põllu- ehk niidu kultiveerimine, või loomade kasvatamine. - Meil tuleb õppida tundma töö rõõmu ja tema eesmarke. Ja õieti polegi muu nii tähtis inimesele, kui ta tunneks rõõmu oma tööst ja oleks oma eluga rahul. Kõik muu väline hiilgus on tühine, kui meil puudub selge arusaamine oma kodust ja loova töö väärtusest nii enda kui ühiskonna seisukohalt.

Inimesel oma askeldustes jääb siiski vaba aega, ja et seda hästi kasutada on ju maalgi selleks küllalt võimalusi. Nii seltskonnategevuseks, vabaharidustööks ja ka spordiks. Oma vaba aega parajasuses kasutada on kasuks enesele kui teistele, kuid kahjuks peame siiski tunnistama, et meil ei osata seda vaba aega õieti kasutada. Kõige paremaks vabaaja kasutamiseks pean seda, kui see läheb inimese oma vaimlise mina arendamiseks. Olgu see siis raamatu või mõne muu kultuurvahendi abil. Kuid on

ka kindel, et ka seltskonna tegevusest osavõtt arendab tõhusalt inimest. Kuid siiski seltskonnategevus ei ole alati igal pool nii nagu ta peaks olema. Tavaliselt kujuneb ta mõnel pool vägikaika vedamiseks. Millest see siis tingitud on? Arvatavasti sellest, et ei minda alati sellest õilsast põhimõttest välja, et seltskonnategevus ei tohi kujuneda isiklike asjade arutlu ja läbiviimis platformiks.

Seltskonnategevuse juhiks kõlbab ikkagi inimene kes on arenenud, ideeline ja ka ohvrimeelne. Teiste seltskonnategevusest osavõtjate ülesandeks on

kaasa aidata igati ta üritustele. Sellega toome aina kasu seltskonnategevusele kui rahva kultuuri arendavale tegurile.

Kokkuvõttes tahaks öelda, et inimese eluõnn seisab minu arvates selles, millistes võimaluste piires ta enesele selle saavutamist ettekujutab. Kui ta need saavutusvõimalused liig kõrged seab, siis jääb see tihtipärale saavutamata ja selle tagajärjeks on pettumus elust.

Arme unustame, et eluõnne algsammal on peidus meis enestes, meie ligemas ümbruses. Katsume neid leida! Ja selle leidmiseks pakub ikkagi paremaid võimalusi, eeldusi maaelu oma loodusel ligemal asumisega. Õpime tundma rohkem maaelu, õpime ka seda hindama ja ka armastama.

Kaktus.

MÄLESTUS.

Kas mälestad hetki ilusaid,
mil suudlusi palavaid
külvasid huultele kuumi,
kun veripisar värvis huuli?

Kas mälestad käsivarsi nõtkeid
põimuvad ümber kaela?
Veel palju noid armsaid hetki,
mälestan veel, kui oleks see eila!

Sootuluke.

PIDUPÄEV.

On suupäev - 24.veebbruar. Päev milline kõikjal pidupäev, mil peetakse tuliseid isamaalisi kõnesid ja lauldakse vaimustavalt isamaalaule. Kuid ka koraale neile, kes võidelnud isamaa vabaduse eest, elu ohverdades. Ent kurbus pole enam nii terav. Järele on jäänud vaid mälestus.

Aktus on läbi, kui astun peosaali. Rahvast on tulvil saalis. Trügin pinkide vahelt läbi, et leida koht kuhu istuda. Leidubki kusagil vaba pingi otsake. Võiks olla veel vabangi, kuid pink terves ulatuses on istujaid täis, vaid seinapoolne ots on tühi, ent seal istub keegi daam ja to teps seinapoolse enam ei lähe - olevat külm. Eks siis ole minulgi külm ja raske on trügida niigi täiskiilutud pigi rea vahelt läbi, seinale lähemale. Jatkan uuesti otsimist, liikudes ettepoole. Kuid oma suurimaks üllatuseks näen, et tervelt kolm rida pinke on vallutanud väikesed teadusejüngrid eneste alla. Ohkan südamest kaunis kõvasti, et ehk puudun silma ja ehk on nii lahke mõni neist noortest ja loovutaks mulle oma koha. Kuid keegi ei pane mind tähele ja seda suurt julgust, väikesi tulitada, neilt kohta paluda mul ka pole. Ehk on neil niisamuti pääsmed nagu mul ja veel paljudel teistel püstiseisjatel ja siis on neil samasugune õigus istumiseks kui suurtelgi. Kus selle häbi ots, hakka end veel naeruvääristama! Paar kenad noortmeest tegid siiski veidi ruumi ja katsusin end istuma panna.

Kohe läks ka saal pimedaks ja näidend hakkas pääle. Oli isamaaline näidend nagu neid ikka sarnastel peopäevadel mängitakse. Tore poiss oli sulane Joonas, ise alles üpris noor aga julge ja energiline, ainult sulase meodi ei olnud, pigem perepoja tüüpi kuid ega see pole enese teha. Sellest poisist saab asja. Siis puutus silma veel kohalik tööliste komitee esimees, umbes ta nii vist oli, see oli ka huvitav tüüp omas punases torumütsis ja punases kampsonis. Siis jäi mul veel meele too dekoratiivne külg kus Möldre Heino valvepostil oli. Too maastiku dekoratsioon oli ilus.

Publikvõttis näidendi suure applausiga vastu, kuigi vahest oli kurb, et pisarad tulid silma. Kuid inimesed

pole kõik ühesugused. Mis ühele pisarateni kurt, see võib teisele pisarateni lõbus olla.

Näidend oli siis läbi ja alati tantsuks ettevalmistusi. Waremalt mõnikord saali ei pühitud mahapillutud kompveki paberitest, kuid seekord pühiti küll, aga nalja sai sellega. Keegi peokorraldajaist käsutab ühte väikest teaduse jüngrit pühkima. Kuid see wist ei taibanud seda käsklust õieti ja wiis pörandaharja tööle peokorraldaja kätte, kes ka parajasti keset saali seisis, et hakaku aga pühkima. Kuid ikka tuli poisil enesel seda teha.

Juba mürtsus orkester. Wõluwad walsihelid hõljusid läbi saali ja libisesin minagi oma partneriga walsihelide saatel libedal steariinitud tantsupörandal.

Sootuluke.

J A A N I U S S I K E .

Soe sume jaaniöö,
Heinamaal heljub uduvöö.
Jaaniussike kastesel rohul roomab,
Briljantset helki ta rüü hoovab.

Kes sa oled mutukas väike,
Et sa särad nagu päike?
Kui sirutan su järel käe,
Siis enam su sära ei näe.

Võtan su käele - mis ma näen,
Pruunikas ussike järele jään'd!
Miks kadund sul hiilgus ja sära,
Kui rohult su võtsin ära?

Nii ka sageli siin ilmas,
Kauge hiilgus hakkab me silma,
Ent kui ligemalt tundma õpime,
Siis me sageli selles pettume.

Väline hiilgus ja sära,
Võtab küll meele ära,
Kuid seesmiselt kõle ja tühine
Kus mõtted ja teod ei ühine.

Kaktus.

IGATSUS TALVE JÄRELE.

Vaikus. Hämarduv talveõhtu. Lan-
gevad lumehelbed, kerged - pikkamisi
konarlisele maapinnale.

Pimeneb. Näha vaid eemal majade
mustavad kontuurid. Kusagil sõidab hiline
teelolija koju. Koliseb regi konarlisel
maapinnal.

Pole veel lund, mis kataks maapinna,
ehiks puud uhke härmatisehtega ja sädeleks
heledal kuupaistel külmal talveööl.

Nagu kaugel unelm meelestub kaunist
põhjamaa talvest, kus talvetaat oli tuisand
teele suuri lumehangi, kus krigises lumi
metsasõitvate talumeeste reejalaste all.
Ent põhjamaa talvetaat enam ise ei tule.
Vist on ta väga vanaks ja väsinuks jäänud.
Ta saadab oma käsilase lääne-tuule, mis toob
vaid natuke pehmet lund, seda lõuna-tuulega
mänguhoos laiali pillates ja hoopis ära sulata-
des.

Nii kahju on vanakesest, et ta on väsinud
ja enam ise ei tule, ega too meile suurt ja
ilusat talverõõmu.

Sootuluke.

Noorusaeg, see on kõige kaunim aeg inimese elus,
kui kiiresti läheb ta mööda.

Pea teda kalliks!

Kes suudab see teeb midagi, kes midagi teha ei
suuda, see õpetab teisa.

/G.B. Schaw/.

Kuri inimene on sõe sarnane, kuigi ta ei põleta,
määrrib ta ometi mustaks.

LÕPUKS TANTS.

Eeskava: "tühi joru" - ometi kord lõppes.
Saal kogund tantsuhuvilisi täis,
Kel hüppekergus kontes, jalges, päis
Ja muud nõksud selged korralikus õppes.

Orkestrijuh, näe - setib, näpib juba noote
Ja raputades lokke tõstab käe,
Orkestrilt lahti päästab heliväe,
Ning järsku pörandal on sada paari koote.

Üks armsalt trügib daami, teine jälle vihas
Seal väänab jalgu nagu nõuab toon -
Märg higist matak, kui ka salejoon.

Näen äkki tutvat naeru - pilku tantsu ihas.
Ma kummardun - jääb tühjaks saali veer,
Mind haarab ka see pörgu - pööriskeer.

Rada Elmet.

KEVADE OOTEL.

Väljas puhub kõle tuul,
väriseb veel külmast huul.
Taevast sajab harva lume,
Ilm on udune ja sune.

Veel ei ole õiekuu,
mida ootab lind ja muu.
Millal rohi - muru tärkab,
lillekene niidul ärkab.

Aga peagi kukub kägu,
rõõmsalt naerab laste nägu.
Varsti saab ju pajupilli
lepistikust sinililli!

Kägu.

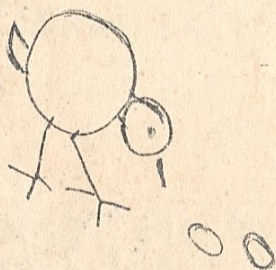
TEADAANNE .

Järgmine "KAJAK" nr.2 ilmub 30 aprillil s.a. Peale seda algab suwewaheaeg kuni jõuluni, mille puhuks kawatus on wälja anda "KAJAK" nr. 3. Toimetus palub kõiki õpiringi liikmeid teha kaastööd ajakirjale, eriti palume aga kaastööd 30 aprillil s.a. ilmuwa ajakirja jaoks, sest see on wiimane käesolewal hooajal.

Ühtlasi awaldab toimetus suurimat t ä n u kõigile senistele kaastöölistele tehtud töö ja nähtud waewa eest, ning soowib õnne, jõudu, püsiwust ja tahet edaspidiseks tegewuseks.

T o i m e t u s .

RÕÖMSAID KEWADPÜHI

soowib

TOIMETUS

Kirjastanud õpiring "Walgus" opolograaf-paljundusel
Järwakandi wallamajas.